

ALICJA DROHOMIRECKA
KATARZYNA KOTARSKA

**SPRAWNOŚĆ FIZYCZNA DZIECI PRZEDSZKOLNYCH
ZE STARGARDU SZCZECIŃSKIEGO
A CHARAKTER PRACY ICH RODZICÓW**

1. Wstęp

Na poziom i strukturę sprawności fizycznej, o czym pisze Przewęda (1992), ma wpływ wiele czynników, np. urbanizacja miejsca zamieszkania, przynależność do warstwy społecznej, czy ekonomiczne warunki życia. U młodzieży ujawniają się wyraźne związki sprawności z typem szkół, a u dorosłych z wykonywaniem zawodu (Przewęda 1992). Oczywiście możliwości motoryczne zależą też od trybu życia zarówno w latach wżrastania, dojrzewania, jak i życia dorosłego. Mówiąc o środowisku miejskim przyjmuje się, że pod tym pojęciem kryje się nie jeden czynnik, lecz liczne uwarunkowania środowiskowe wspólnie oddziałujące na człowieka, których występowanie nasila się wraz ze stopniem urbanizacji. Mając na względzie małe dziecko należy wziąć pod uwagę fakt, że jest ono pod silnym wpływem wzorców społecznych – szczególnie rodziny, a rodzice są osobami w największym stopniu decydującymi o rozwoju dziecka przede wszystkim w pierwszych latach jego życia.

Stąd w pracy podjęto próbę oceny wpływu charakteru pracy rodziców na poziom sprawności fizycznej dzieci w wieku przedszkolnym ze Stargardu Szczecińskiego.

2. Materiał i metoda badań

Badania prowadzono od kwietnia do października 1996 roku; objęto nimi 353 dzieci (168 chłopców i 185 dziewcząt) w wieku od 4 do 6 lat z przedszkoli w Stargardzie Szczecińskim.

Poziom sprawności fizycznej oceniano na podstawie zmodyfikowanego Wrocławskiego Testu Sprawności Fizycznej podanego przez Sekitę (1988). Test ten składa się z czterech prób:

- 1) próba siły (próba rzutu piłką lekarską znad głowy) – oceniano odległość wykonania rzutu znad głowy piłką lekarską o ciężarze 1 kg;
- 2) próba mocy (próba skoku w dal) – oceniano odległość skoku w dal z odbicia obunóż;
- 3) próba szybkości (próba biegu na 20 m) – oceniano czas uzyskany podczas biegu na odcinku 20 m;
- 4) próba zwinności (próba biegu zwinnościowego) – oceniano czas uzyskany podczas biegu „wahadłowego” 4 x 5 m z przenoszeniem klocka.

W badaniach wykorzystano kwestionariusz ankiety, na podstawie którego zebrano informacje dotyczące środowiska społecznego dziecka, w tym m.in. charakteru pracy rodziców.

Charakter pracy ojca i matki określono jedną z następujących kategorii: 1 – fizyczny charakter pracy, 2 – umysłowy charakter pracy. Umieszczając ojca na pierwszym, a matkę na drugim miejscu utworzono typ charakteru pracy rodziców:

Typ	Ojciec	Matka
1:1	fizyczny	fizyczny
1:2	fizyczny	umysłowy
2:1	umysłowy	fizyczny
2:2	umysłowy	umysłowy

Materiał opracowano statystycznie zgodnie z zasadami podanymi przez Arską-Kotlińską i Bartz (1993).

3. Analiza wyników

Analizując przeciętne próby siły (tabela 1) chłopców ze Stargardu Szczecińskiego stwierdzono nieco wyższe średnie badanej cechy u chłopców, których ojcowie pracują umysłowo. Również wyższe średnie (tabela 1) cechują dzieci, których matki pracują umysłowo, jednakże w obu kategoriach różnice są nieistotne statystycznie.

W odniesieniu do próby mocy (tabela 2) można wysunąć podobne spostrzeżenia – nieco wyższe średnie stwierdzono w zespole chłopców, których ojcowie oraz matki pracują umysłowo. Różnice są także nieistotne statystycznie.

Podobnie w próbie szybkości (tabela 3) – nieznacznie wyższa sprawność cechuje chłopców, których ojcowie oraz matki pracują umysłowo, w porównaniu z dziećmi, których rodzice wykonującą pracę fizyczną. Różnice są nieistotne statystycznie.

W próbie zwinności (tabela 4) również wyższa sprawność cechuje chłopców, których ojcowie pracują umysłowo, a istotne różnice pojawiają się w wieku 6 lat. Podobnie wyższe średnie (tabela 4) badanej cechy stwierdzono u chłopców, których matki pracują umysłowo. Różnice są jednak nieistotne statystycznie w zestawieniach średnich poszczególnych grup.

W przypadku dziewcząt ze Stargardu Szczecińskiego można zauważyć nieco wyższe przeciętne próby siły (tabela 5) u dzieci, których ojcowie pracują umysłowo. Różnice są istotne statystycznie w wieku 4 lat. Także nieznacznie wyższe średnie badanej cechy (tabela 5) odnotowano u dzieci, których matki pracują umysłowo – tu różnice są istotne statystycznie z wyjątkiem grupy dziewcząt pięcioletnich.

W próbie mocy (tabela 6) także wyższe średnie odnotowano u dziewcząt, których ojcowie i matki wykonują pracę umysłową. Różnice są istotne w wieku 4 lat.

Podobna sytuacja występuje w próbie szybkości (tabela 7) – nieznacznie wyższa sprawność cechuje dziewczęta, których ojcowie oraz matki pracują umysłowo. Jednak nie stwierdzono różnic istotnych statystycznie.

W ostatniej z badanych cech – próbie zwinności (tabela 8) również nieco lepszą sprawność zauważono u dziewcząt, których rodzice pracują umysłowo. Różnice są jednak nieistotne statystycznie.

Tabela 1

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna chłopców ze Stargardu Szczecińskiego. Próba rzutu piłką lekarską

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	48	23	143,91	25,54	25	154,80	25,35	1,481	15	144,00	25,30	33	152,12	25,95	1,012
5	52	22	187,27	56,67	30	193,33	41,80	0,444	12	189,16	76,21	40	191,25	37,43	0,130
6	68	28	263,57	67,93	40	244,25	42,12	1,441	25	252,00	65,52	43	252,33	47,45	0,023

Tabela 2

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna chłopców ze Stargardu Szczecińskiego. Próba skoku w dal z miejsca

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	48	23	78,91	15,07	25	84,00	17,80	1,063	15	79,66	15,17	33	82,42	17,33	0,530
5	52	22	89,54	22,78	30	99,33	26,64	1,389	12	85,83	26,10	40	98,00	24,72	1,476
6	68	28	120,35	17,91	40	123,50	15,94	0,718	25	120,00	13,18	43	123,49	18,37	0,781

Tabela 3

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna chłopców ze Stargardu Szczecińskiego. Próba biegu na 20 m

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	48	23	5,82	0,65	25	5,89	0,67	0,346	15	5,84	0,74	33	5,87	0,62	0,106
5	52	22	5,60	0,71	30	5,48	0,59	0,638	12	5,72	0,79	40	5,48	0,59	1,188
6	68	28	5,02	0,74	40	4,83	0,45	1,327	25	4,97	0,69	43	4,87	0,53	0,651

Tabela 4

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna chłopców ze Stargardu Szczecińskiego. Próba biegu zwinnościowego

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	48	23	11,69	1,43	25	10,87	1,33	2,072	15	11,26	1,22	33	11,27	1,53	0,020
5	52	22	10,92	1,56	30	10,19	1,47	1,715	12	10,97	1,95	40	10,36	1,38	1,216
6	68	28	9,47	0,81	40	8,97	0,81	2.457*	25	9,33	0,69	43	9,08	0,92	1,119

Różnice istotne statystycznie (0,05).

Sprawność fizyczna dzieci przedszkolnych...

Tabela 5

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna dziewcząt ze Stargardu Szczecińskiego. Próba rzutu piłką lekarską

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	50	25	133,00	27,08	25	150,04	32,22	2.024*	22	130,23	27,36	28	150,39	30,68	2.418*
5	68	28	169,29	41,36	40	162,88	32,81	0,712	22	175,00	44,16	46	160,98	31,62	1,499
6	67	12	193,33	35,76	55	207,27	34,79	1,072	10	181,00	30,35	57	207,20	34,54	2,233*

* Różnice istotne statystycznie (0,05).

Tabela 6

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna dziewcząt ze Stargardu Szczecińskiego. Próba skoku w dal z miejsca

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	50	25	70,00	18,03	25	81,20	15,36	2.364*	22	69,09	19,00	28	80,71	14,64	2.445*
5	68	28	91,79	19,26	40	99,50	21,48	1,520	22	92,73	20,04	46	98,04	21,15	0,986
6	67	12	109,17	18,32	55	115,82	18,33	1,139	10	108,00	20,98	57	115,79	17,82	1,242

* Różnice istotne statystycznie (0,05).

Tabela 7

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna dziewcząt ze Stargardu Szczecińskiego. Próba biegu na 20 m

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	50	25	6,17	0,63	25	6,01	0,60	0,918	22	6,16	0,61	28	6,04	0,62	0,699
5	68	28	5,49	0,55	40	5,72	0,60	1,575	22	5,48	0,58	46	5,69	0,58	0,140
6	67	12	5,39	0,59	55	5,25	0,63	0,723	10	5,48	0,66	57	5,23	0,61	1,163

Tabela 8

Charakter pracy ojca i matki a sprawność fizyczna dziewcząt ze Stargardu Szczecińskiego. Próba biegu zwinnościowego

Wiek	Liczeb- ność	Charakter pracy ojca						Wartość testu t	Charakter pracy matki						Wartość testu t
		fizyczny (1)			umysłowy (2)				fizyczny (1)			umysłowy (2)			
		n	M	δ	n	M	δ	1:2	n	M	δ	n	M	δ	1:2
4	50	25	11,82	1,14	25	11,33	1,10	1,528	22	11,61	0,92	28	11,55	1,30	0,181
5	68	28	10,75	1,14	40	10,77	1,40	0,082	22	10,78	1,26	46	10,76	1,32	0,063
6	67	12	9,97	0,84	55	9,89	1,00	0,251	10	10,13	0,85	57	9,87	0,99	0,799

Można zatem wysunąć spostrzeżenie, że badane dzieci ze Stargardu Szczecińskiego cechują się nieco wyższą sprawnością fizyczną w rodzinach, w których ojciec oraz matka pracują umysłowo. W zestawieniu z charakterystykami dzieci, których rodzice pracują fizycznie, różnice istotne statystycznie występują sporadycznie.

Bibliografia

- Arska-Kotlińska M., Bartz J., 1993: *Wybrane zagadnienia statystyki dla studiujących wychowanie fizyczne*. AWF, Poznań.
- Przewęda R., 1992: *Środowiskowe uwarunkowania motoryczności człowieka*. W: *Motoryczność człowieka i jej struktura, zmienność i uwarunkowania*. Monografie. AWF, Poznań, s. 161–174.
- Sekita B., 1988: *Rozwój somatyczny i sprawność fizyczna dzieci w wieku 3–7 lat*. W: *Rozwój sprawności i wydolności fizycznej dzieci i młodzieży (z warsztatów badawczych)*. AWF, Warszawa, s. 12–34.

PHYSICAL FITNESS OF KINDERGARTEN CHILDREN FROM STARGARD SZCZECIŃSKI VS CHARACTER OF THEIR PARENTS WORK

Summary

The aim of his work was evaluate the influence of parents job character on fitness of little children has been made. Research was carried out in 1996. 353 children (168 boys and 185 girls) of the age from 4 to 6 from Stargard Szczeciński kindergartens were tested. The physical development level has been evaluated on the grounds of the modified Wrocław Fitness Test prepared by B. Sekita. A questionnaire has been used to collect information on child social environment. Character of parents work has been divided into the following categories:

- physical work,
- intellectual work.

Information concerning father has been placed at the first position and information concerning mother at second position. Thus combined codes of parents job character have been obtained.

On the grounds of the analysis of the research results it has been found children from Stargard Szczeciński are more fitness when their fathers and mothers have intellectual character of work.

Translated by Paweł Ciężczyk